

Hareketli Bölümlü

Protezlerde Stabilizasyon

Prof. Dr. Mutahhar Ulusoy

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ YAYINLARI
YAYIN NO: 28



DİŞ HEKİMLİĞİNDE HAREKETLİ BÖLÜMLÜ PROTEZLER

Prof. Dr. Mutahhar ULUSOY

Ankara Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. A. Kevser AYDIN

Ankara Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

CİLT I

3. Baskı

ANKARA • 2010

10. BÖLÜM - BÖLÜMLÜ PROTEZLERİN YAPISAL UNSURLARI	231
I- TUTUCULAR	231
#Direkt Tutucular	231
1- KROŞELER	231
-Ekvator hattı sınıflaması	232
-Kroşelerin avantajları	234
-Kroşelerin dezavantajları	234
-Kroşelerin sahip olması gereken özellikler	235
-Kroşelerin endikasyon ve kontrendikasyonları	235
-Kroşenin tutucu olmasını etkileyen faktörler	236
-Kroşenin fleksibilite (esneklik, bükülebilirlik)ini etkileyen faktörler	237
-Kroşelerin sınıflandırılması	241
•Ekvator altı retantif bölgeye yaklaşım yönlerine göre	241
-Çevresel kroşeler	242
-Bar kroşeler	248
-Çevresel ve bar kroşe kollarının seçiminde göz önüne alınması gereken kriterler	250
-R.P.I. Kroşe Sistemi	252
-M.G.R. Kroşe Sistemi	258
-Diğer kroşe şekilleri	260
•Yapım tekniklerine göre	262
-Bükme kroşeler	262
-Bükme kroşe yapımı için kullanılan malzeme ve aletler	263
-Bükme yoluyla kroşe yapımı	265
-Bükme kroşe tipleri	265
-Döküm kroşeler	268
-Bileşik 'kombine' kroşeler	269
-Kroşe kırılmalarının sebepleri	271
2- TELESKOP KRONLAR	272
3- HASSAS TUTUCULAR (PRECISION ATTACHMENTS)	273
-Avantajları	273
-Dezavantajları	274
-Genel tedavi planlaması	275
-Sınıflandırılması	275
-Kron içi hassas tutucular 'intraoral attachments'	276
tipleri	379
destek diş preparasyonları	301
ölçü materyalleri	302
•restorasyonun yerleştirilmesi	303
tutuculuk kontrolü	303
hareketli protezin yeniden yapımı	304
teknik düşünceler	305
-Kron dışı hassas tutucular 'extracoral attachments'	310

ile direnç göstermesi olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi hareketli bölümlü protezlerde retansiyon; kroşeler ve diğer hassas tutucularla '*precision attachments*' sağlanılan *direkt tutuculuk* ve; *endirekt tutuculuk* denilen yardımcı tutucu unsurlar vasıtası ile sağlanılan *dolaylı 'indirect' tutuculuk* olmak üzere ikiye ayrılır. Şimdi sırasıyla bu kavramları açıklayalım.

A) Direkt tutuculuk:

Tutuculuk, hareketli bölümlü protezin tutunmasına yardımcı olan fiziksel ve anatomik faktörlere bağlı olarak çeşitli yollarla sağlanabilir:

1- Dişlerin dış yüzey formuna bağlı tutuculuk: Dışbükey '*konveks*' yüzeyleri olan elipsoid üç boyutlu cisimlerin en dış noktaları birleştirilirse bir çizgi ortaya çıkar. Örneğin, yumurta gibi elipsoid bir cismi, isli bir cam yüzeyine temas ettirip her defasında değişik eksenler etrafında 360° döndürecek olsak, yumurta yüzeyinde birbirini kesen değişik çizgiler oluşur. Bu çizgilerin herbirine ekvator çizgisi '*survey line, height of contour, height of convexity, guideline*' isimleri verilir. Bir karbon çubuğu dışbükey bir diş yüzeyi üzerinde, eksenini değiştirmeden temas halinde gezdirecek olursak yine benzer ekvator çizgisi oluşturulur. Bu çizginin altındaki '*infrabulge*' bölgelere tutucu '*retentive*'; üstündeki '*suprabulge*' bölgelere ise tutucu olmayan '*nonretentive*' stabilizasyon bölgeleri isim-

leri verilir. Laboratuvarında modeller üzerinde bu ekvator çizgisinin belirlenmesinde ve diğer bazı paralellik gerektiren çalışmalarda kullanılan alete paralelometre '*surveyor*' ismi verilmektedir. O halde *paralelometre*, boşluklara komşu dişlerin yüzeylerinin aynı eğim doğrultusunda birbirlerine göre paralellliğini saptayabilmek için kullanılan bir alettir. Bu aletin kullanım yerlerine ve türlerine ileriki bölümlerde değinilecektir.

Ekvator altı bölgenin servikale doğru giderek daralması, bu bölgeye tutuculuk özelliği kazandırır. Kron dışı tutuculardan gerek çevresel ve gerekse dişeti kroşelerinin tutucu kollarının uçları, bu bölgelere yerleşmek suretiyle tutuculuk sağlarlar (Resim 5-45).

2- Sürtünmeye bağlı tutuculuk: Kron içi tutucular grubuna giren hassas bağlantıların '*precision attachments*' örnek olarak verilebileceği bu grupta tutuculuk, pozitif ve negatif kısımların sürgü şeklinde birbiri üzerindeki sürtünmesel kuvvetinden kaynaklanan bir tutuculuktur (Resim 5-46).

3- Kron dışı hassas tutuculardan anker uygulamalarında görüldüğü gibi; pozitif kısımdaki dilimlerin yuvaya oturması sırasında büzülmesi, yerleştikten sonra ise esneyerek açılması bu grup tutuculuğa bir örnektir. Yine bazı teleskobik tutucularda kullanılan ve '*pressomatic*' veya '*TACH E-Z coil spring attachment*'